

ÁTTEKINTÉS

az aktuális közvetlen tőkebefektetési folyamatokról

2011. július 26.

Összefoglalás

- A külföldi közvetlen tőkebefektetések (FDI) magyarországi állománya meghaladja a 71,7 milliárd eurót, és egy főre vetítve az egyik legmagasabb a kelet-közép-európai térségben.
- A befektetések döntő része a szolgáltató ágazatokba és a versenyképes feldolgozóipari ágazatokba (pl. járműgyártás, villamosgép-gyártás) áramlott.
- A Magyarországon végrehajtott külföldi közvetlen tőkebefektetések állományának 70%-a az Európai Unióból, 21,9%-a Németországból származik.
- 2010-ben 1 795 millió euró értékű külföldi közvetlen tőkebefektetés valósult meg Magyarországon, ami 300 millióval több az előző évinél.
- 2011 első negyedében a külföldi közvetlen tőkebefektetések egyenlege -34 millió euró volt Magyarországon, 500 millióval kedvezőtlenebb az előző év azonos időszakánál.
- 2011-ben várakozásaink szerint – egyedi, nagy értékű tranzakciók (pl. Mol-részvények állami megvásárlása) nélkül – a teljes magyarországi közvetlen tőkebefektetés 3 milliárd euró körül lehet. Középtávon évi átlag 4 milliárd euró értékű teljes magyarországi közvetlen tőkebefektetést várunk, amely összeget nagyban befolyásolhatják az egyedi nagy értékű tranzakciók, mind pozitív, mind negatív irányban.

Főbb mutatók

Főbb mutatók	Júl. 26.	Időszak
FDI-állomány ^{1,2}	71 704	2011. I. né.
FDI-beáramlás ²	-34	2011. I. né.
FDI-beáramlás ²	1 795	2010
Globális FDI-áramlás ³	1 244	2010
Globális FDI-áramlás ³	1 185	2009

1 Időszak végén
2 Nettó, millió euró
3 Milliárd USD

Részletes áttekintés

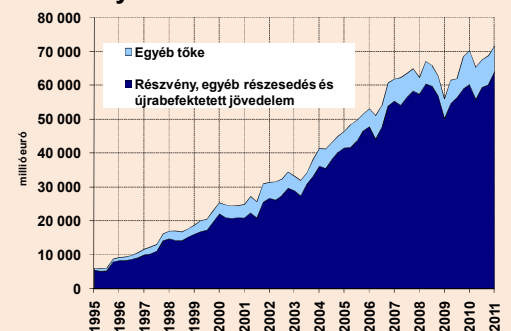
A magyar gazdaság 1990 óta végbement **sikeres szerkezeti átalakulásában meghatározó szerepet játszottak a külföldi közvetlen tőkebefektetések.** A külföldi közvetlen tőkebefektetések folyamatos beáramlása döntően járult (és járul) hozzá a **termelékenység növekedéséhez, a technológiai modernizációhoz, az egészséges növekedési szerkezethez szükséges exportkapacitások létrehozásához és új munkahelyek teremtéséhez;** emellett a (nem adóssággeneráló) működőtőke-beáramlásnak meghatározó szerepe van a **külső finanszírozásban.**

A külföldi közvetlen tőkebefektetések magyarországi állománya 2011 első negyedének végén meghaladta a **71,7 milliárd eurót;** ebből 64,1 milliárd eurót tett ki a részvény, egyéb részesedés és újra befektetett jövedelem formájú befektetések állománya, 7,6 milliárdot pedig az egyéb tőke állománya. A 7 180 eurós **egy főre eső magyarországi állomány** – Csehország (9 466 euró) után – **a második legmagasabb a közép-európai térségben.** Szlovákia (2010 végén 6 991 euró) az elmúlt években felzárkózott, Lengyelország (3 958 euró) és Románia (2 527 euró) lemaradása azonban továbbra is jelentős.

A Magyarországon végrehajtott külföldi közvetlen tőkebefektetések állományának **legnagyobb része** (15 milliárd euró, 21,9%) **Németországból származik.** (Meggjegyezzük, hogy az állomány származási ország és ágazatok szerint bontott adatai 2009 végére vonatkoznak.) Meghatározó szerepe van még Hollandiának (12,3 milliárd euró, 17,9%), Ausztriának (9,3 milliárd euró, 13,6%), Luxemburnak (4,6 milliárd euró, 6,7%), Franciaországnak (3,5 milliárd euró, 5,1%) és az USA-nak (2,9 milliárd euró, 4,2%). (Meggjegyzendő ugyanakkor, hogy a magas holland, illetve luxemburgi befektetési összeg sok esetben arra vezethető vissza, hogy számos vállalat az ottani leánycégen keresztül valósítja meg a befektetését.) Összességében a **közvetlen tőkebefektetések állományának 70%-a származik az Európai Unióból.**

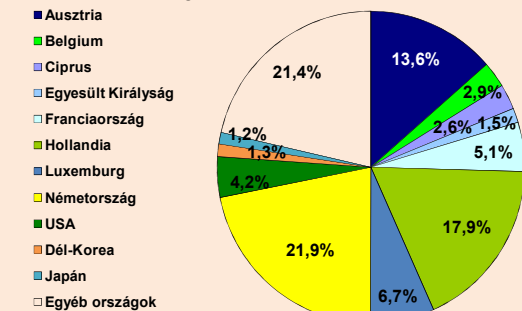
A külföldi befektetések állományának kétharmada a **szolgáltató ágazatokhoz kötődik** (2009 végi adatok szerint 45,7 milliárd euró, 66,7%); a gazdasági tevékenységet segítő szolgáltatás (14,9 milliárd euró, 21,7%), a kereskedelem, javítás (9,3 milliárd euró, 13,6%), a szállítás, távközlés (5,9 milliárd euró, 8,6%), az ingatlanügyletek (6,1 milliárd euró, 8,8%) ágazatban és a bankszektorban (5,4 milliárd euró, 7,9%) található a legtöbb külföldi közvetlen tőkebefektetés. A **feldolgozóiparban a befektetések 24,7%-a található** (17 milliárd euró); ezen belül is a **járműgyártásban** (3,4 milliárd euró, 5%), a **villamosgép-gyártásban** (2,9 milliárd euró, 4,2%), a **vegy-és gyógyszeriparban** (1,8 milliárd euró, 2,6%), illetve az **élelmiszeriparban** (1,8

A külföldi közvetlen tőkebefektetések állománya

A külföldi közvetlen tőkebefektetések állományának megoszlása (2009 végén)

Származási országok szerint

milliárd euró, 2,6%) található a legtöbb külföldi tőke. A szolgáltató ágazatok állománya, illetve részaránya nőtt, míg a feldolgozóipar csökkent 2008 végéhez képest.

A 2000-2009-es adatok szerint az éves külföldi közvetlen tőkebefektetések átlagos értéke 3,7 milliárd eurót tett ki. 2010-ben a beáramlás egyenlege 1 795 millió euró volt, ami 301 millióval magasabb az egy évvel korábbinál, de így is 1995 óta a második legalacsonyabb volt. A nem adóssággeneráló beáramlásokon belül a részvényformájú befektetések egyenlege 2 333 millió euró (az előző évinél 4,1 milliárddal kedvezőbb) volt, míg az újra befektetett jövedelemé 570 millió euró (az előző évinél 407 millióval nagyobb, de így is 1996 óta a második legalacsonyabb) volt. A részvény és egyéb részesedés drasztikus egyenlegjavulása, illetve a 2009. évi negatív egyenlege egy 2009. évi, egyedi, több mint 4 milliárd euró értékű tranzakciósorozatnak köszönhető, amelynek keretében a részvénytőke kivonásával párhuzamosan hasonló összegű egyéb tőkét (tulajdonosi hitelt) vont be a külföldi tulajdonos. Az újra befektetett jövedelem – amely a (korrigált) adózott eredmény és a megszavazott osztalék különbsége – 2009-2010. évi kedvezőtlen alakulása annak köszönhető, hogy a külföldi tulajdonú vállalatok nyeresége jóval nagyobb mértékben csökkent 2008-2009-ben az előző évhez képest, mint az általuk megszavazott osztalék összege. Az adóssággeneráló egyéb tőkemozgások egyenlege -1 108 millió euró volt. A minden eddigienél kedvezőtlenebb egyenleg döntően annak köszönhető, hogy az anyavállalatok által a leányvállalatoknak nyújtott tulajdonosi hitelek összege 2,9 milliárd euróval elmaradt a leányok által az anyáknak visszafizetett hitelek összegétől.

2011 első negyedében a beáramlás egyenlege -34 millió euró volt, ami az eddigi legkedvezőtlenebb első negyedévi adat. A nem adóssággeneráló beáramlásokon belül a részvényformájú befektetések egyenlege 582 millió euró (az előző év azonos időszakánál 187 millióval kedvezőbb) volt, míg az újra befektetett jövedelemé 839 millió euró (az előző év azonos időszakánál 535 millióval nagyobb) volt. Az adóssággeneráló egyéb tőkemozgások egyenlege -1 455 millió euró volt. A minden eddigienél kedvezőtlenebb egyenleg kialakulásában meghatározó szerepe van a kereskedelmi hitelek -952 millió eurós, illetve a tulajdonosi hitelek -886 millió eurós egyenlegének. Az elszámolási, illetve a cash-pool-számlák egyenlege ugyanakkor 442 millió eurós beáramlást mutatott az első negyedévben.

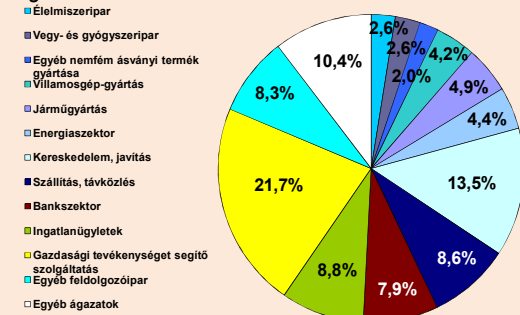
Az újra befektetett jövedelmek jelentősége a 90-es évek közepe óta folyamatosan nőtt, ami természetes velejárója a külföldi közvetlen tőkebefektetések állománya 1990 óta tartó folyamatos emelkedésének; a 2010. évi részvényjövedelmek aránya a nem adóssággeneráló befektetések állományához viszonyítva 7,2% volt, ami az előző évinél 0,8 százalékponttal magasabb, míg az előző öt év átlagánál (8,1%) alacsonyabb volt. 1995-2000 között az újra befektetett jövedelmek mindössze 24%-át adták a teljes beáramlásnak, 2001-2008 között már a 44,3%-át. 2004 óta figyelhető meg ugyanakkor az a tendencia, hogy a külföldi befektetők a Magyarországon megtermelt nyereség korábbiaknál nagyobb részét utalják külföldre osztalékként, aminek folyamánként a korábbi magas (jóval 50% feletti) újrabefektetési hányad (az újra befektetett jövedelem és az adózott eredmény hányadosa) fokozatosan csökkent. A folyamat 2009-ben érte el a mélypontját, amikor az újra befektetett jövedelem 1995 óta a legalacsonyabb, mindössze 163 millió euró volt, és az újrabefektetési hányad 4,5% volt; 2010-ben ugyanakkor már relatíve pozitív elmozdulás volt tapasztalható (14%).

A legnagyobb értékű (1 068 millió euró) részvény és egyéb részesedés formájú (nettó) külföldi közvetlen tőkebefektetés 2010-ben Hollandiából érkezett Magyarországra. A második legnagyobb befektető Németországra (452 millió euró), a harmadik pedig Ausztriára (448 millió euró) volt. Megemlítendő még a 364 millió euró Svájcban, a 138 millió eurós beáramlás a közép-amerikai országokból, illetve a 159 millió euró Ciprusról. A luxemburgi befektetők ugyanakkor bruttó 792 millió euró befektetésének (ami túlnyomórészt vélhetően a BorsodChemét tulajdonló holdingcégben történt, közvetve kínai tulajdonszerzésnek köszönhető) és bruttó 1 345 millió euró kivonásának (ami részben vélhetően a nagy értékű holland beáramlással van összefüggésben, mivel ugyanabban az ágazatban (gazdasági tevékenységet segítő szolgáltatás) volt megfigyelhető a nagy összegű bruttó be-, illetve kiáramlás) eredőjeként nettó 552 millió eurót vontak ki.

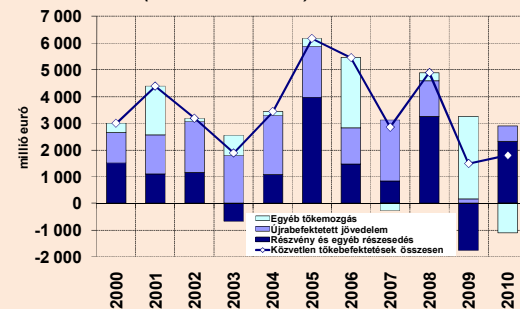
A legnagyobb értékű (286 millió euró) részvény és egyéb részesedés formájú (nettó) külföldi közvetlen tőkebefektetés 2011 első negyedében Hollandiából érkezett Magyarországra. A második legnagyobb befektető Németországra (184 millió euró), a harmadik pedig Franciaországra (47 millió euró) volt. Megemlítendő még a 38 millió eurós beáramlás Ausztriából.

2010-ben a feldolgozóiparba összesen nettó 536 millió euró értékű, míg a szolgáltató ágazatokba 1 610 millió euró részvénytőke áramlott. A feldolgozóiparon belül a villamosgép-gyártásba 342 millió euró, az egyéb nem fém ásványi termékek gyártásába 255 millió euró (vélhetően osztrák befektetők) tőke áramlott; a járműgyártásból ugyanakkor nettó 63 millió euró (vélhetően kanadai befektetők), az élelmiszeripar pedig 41 millió eurót kivontak. A szolgáltatásokon belül a

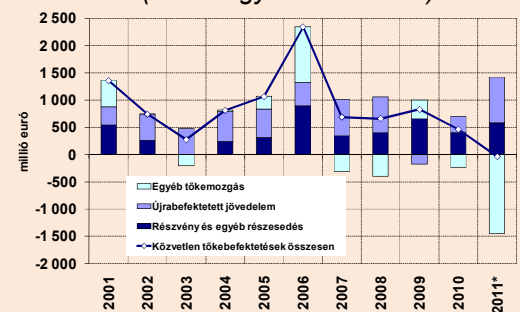
Ágazatok szerint

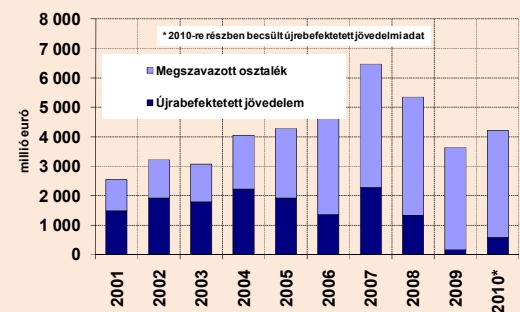
A közvetlen tőkebefektetések alakulása (Éves adatok!)

A közvetlen tőkebefektetések alakulása (Első negyedévi adatok!)

A részvény és egyéb részesedés formájú külföldi közvetlen tőkebefektetések jövedelmeinek alakulása

vagyonkezelés (1 066 millió euró, jelentős részben vélhetően a fent említett, a BorsodChemhez kapcsolódó ügyletnek köszönhetően), a kereskedelem (264 millió euró), a szállítás-távközlés (175 millió euró) és a bankszektor (167 millió euró) említendő meg.

2011 első negyedében a feldolgozóiparba összesen nettó 31 millió euró értékű, míg a szolgáltató ágazatokba 536 millió euró részvénytőke áramlott. A feldolgozóiparon belül az egyéb nem fém ásványi termékek gyártásába áramlott 28 millió euró emelendő ki. A szolgáltatásokon belül a gazdasági tevékenységet segítő szolgáltatás (241 millió euró), a bankszektor (180 millió euró) és a kereskedelem (82 millió euró) említendő meg.

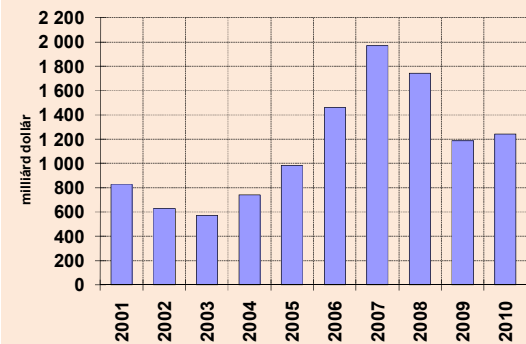
Az **UNCTAD adatai szerint 2010-ben 5%-kal, 1 244 milliárd dollárra nőtt** a globális közvetlen tőkebefektetések értéke, de 15%-kal így is elmaradt a válság előtti 2005-2007-es időszak átlagától. A teljes tőkeáramlásban belül 36%-kal, 338 milliárd dollárra nőtt a határon átnyúló összeolvadási-felvásárlási tranzakciók értéke. A szakértői várakozások szerint **2011-ben 1 400-1 600 milliárd dollárra, azaz a válság előtti szintre nőhet a globális közvetlen tőkebefektetések értéke.** Amennyiben nem érik újabb sokkok a világgazdaságot, 2012-ben 1 700 milliárdra, 2013-ban pedig 1 900 milliárdra bővíthet a globális működőtőke-áramlás, megközelítve a 2007-es rekordszintet.

A **visegrádi országokba és Romániába** irányuló beáramlás **2010-ben összességében 2%-kal nőtt** az előző évhez képest. Szlovákiába – a 2009. évi nettó tőkekivonással szemben – 2010-ben 397 millió euró áramlott. Csehországba (5 107 millió euró) az előző évnek közel két és félszerese áramlott, Magyarországra (1 795 millió euró) pedig 20%-kal több. Lengyelországba (6 665 millió euró) ugyanakkor 29%-kal, Romániába pedig 23%-kal (2 695 millió euró) kevesebb tőke áramlott. **Hazánk pozíciója javult 2009-hez képest,** az öt ország teljes beáramlásának 10,8%-a irányult Magyarországra.

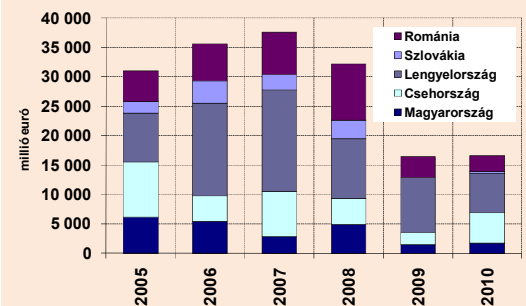
A **visegrádi országokba és Romániába** irányuló beáramlás **2011 első negyedében összességében 27%-kal csökkent** az előző év azonos időszakához képest. Magyarországon – a 2010. első negyedévi 466 millió eurós beáramlással szemben – nettó tőkekivonás volt megfigyelhető. Csehországba (715 millió euró) az előző év azonos időszakánál 61%-kal, Romániába (350 millió euró) 28%-kal, Lengyelországba 3%-kal kevesebb közvetlen tőkebefektetés áramlott. Szlovákiában (309 millió euró) a 2010. első negyedévvél megegyező összegű befektetés történt.

2011-ben várakozásaink szerint – egyedi, nagy értékű tranzakciók (pl. Mol-részvények állami megvásárlása) nélkül – a teljes magyarországi közvetlen tőkebefektetés 3 milliárd euró körül lehet. Középtávon évi átlag 4 milliárd euró értékű teljes magyarországi közvetlen tőkebefektetést várunk, amely összeget nagyban befolyásolhatják az egyedi nagy értékű tranzakciók, mind pozitív, mind negatív irányban.

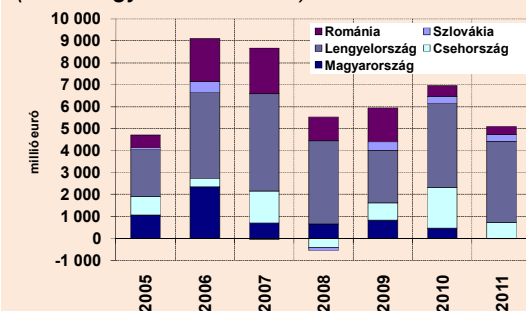
A globális közvetlen tőkebefektetések alakulása

A visegrádi országokba és Romániába irányuló közvetlen tőkebefektetés (Éves adatok!)

A visegrádi országokba és Romániába irányuló közvetlen tőkebefektetés (Első negyedévi adatok!)

Adatok forrása: MNB, UNCTAD, nemzeti jegybankok

1055 Budapest, Honvéd utca 13-15.

Tel.: (1) 374-2734

Fax: (1) 374-2812

E-mail: elemzesi@nfgm.gov.hu

Henger Péter
Nemzetgazdasági Minisztérium
Gazdaságpolitikai Főosztály